

Sygn. akt VIII C 1204/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 15 marca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w VIII Wydziale Cywilnym

w składzie: przewodniczący: SSR Bartek Męcina

protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 marca 2019 roku w Ł.

sprawy z powództwa (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W.

przeciwko A. S.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W. na rzecz pozwanej A. S. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 1204/18

UZASADNIENIE

W dniu 26 kwietnia 2013 roku powód (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanej A. S. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 1.781,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł.

W uzasadnieniu powód podniósł, że pozwana była związana z (...) spółka z o.o. umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w związku z którą była zobowiązana do zapłaty kwoty stanowiącej wartość przedmiotu sporu, objętej notą księgową o nr (...). Na podstawie umowy cesji z dnia 22 listopada 2012 roku powód nabył od (...) S.A. z siedzibą w W. prawa do wierzytelności wobec pozwanej z tytułu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Na dochodzoną pozwem kwotę składa się 1.562,13 zł tytułem wartości ekwiwalentu za dostarczone usługi telekomunikacyjne, 134,64 zł tytułem odsetek ustawowych naliczonych przez pierwotnego wierzyciela do dnia 9 listopada 2012 r. i 85,13 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za okres od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 3- 5)

W dniu 10 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty k. 6)

Nakaz ten zaskarżyła sprzeciwem w całości pozwana, reprezentowana przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wnosząc o oddalenie powództwa. A. S. podniosła zarzuty braku legitymacji czynnej, nieudowodnienia roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości, przedawnienia roszczenia oraz zastosowania w treści umowy niedozwolonych klauzul umownych.

(sprzeciw k. 19 v.- 20)

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z uwagi na skuteczne wniesienie sprzeciwu.

(postanowienie k. 24 v.)

W piśmie procesowym z dnia 29 czerwca 2018 r. odnosząc się m in. do zarzutu przedawnienia roszczenia strona powodowa wskazała, że do roszczeń o opłatę abonamentową i wynagrodzenie za połączenia telefoniczne z umowy o świadczenie usług telefonicznych, znajdzie zastosowanie trzyletni okres przedawnienia. Ponadto pozwem złożonym na urzędowym formularzu powód podtrzymał żądanie pozwu wraz z uzasadnieniem jak w pozwie złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(pismo procesowe k. 27- 29, pozew na urzędowym formularzu k. 30- 31)

W sprzeciwie złożonym na urzędowym formularzu pozwana podniosła, że strona powodowa nie sprostала ciężącemu na niej obowiązkowi udowodnienia istnienia i wysokości zobowiązania objętego pozwem. Ponadto pozwana powtórzyła zarzuty braku legitymacji czynnej i przedawnienia roszczenia. W uzasadnieniu A. S. wskazała, że złożona przez powoda nota obciążeniowa nr (...) nie dowodzi zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, jak również z uwagi na brak podpisu lub poświadczenia za zgodność przez pełnomocnika, brakuje jej cech dokumentu. Precyzując zarzut braku legitymacji procesowej czynnej pozwana wskazała, że z przedłożonej umowy ramowej wierzytelności z dnia 28 września 2012 r., jak również z porozumienia z dnia 22 listopada 2012 r., nie wynika, aby przedmiotem obu cesji była wierzytelność objęta pozwem.

(sprzeciw na urzędowym formularzu k. 75- 77)

Do zamknięcia rozprawy stanowisko stron nie uległo zmianie.

(protokół rozprawy k. 86)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 listopada 2009 r. A. S. zawarła z (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych na okres 24 miesięcy.

(umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych k. 61- 63, regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych k. 27- 30)

W dniu 19 lutego 2012 roku (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił wobec A. S. notę obciążeniową nr (...) na kwotę 1.562,21 zł, płatną do dnia 11 marca 2012 r., tytułem kary umownej za niedotrzymanie warunków zawartej na czas określony umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

(nota obciążeniowa k. 60)

W dniu 28 września 2012 roku (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W. umowę ramową przelewu wierzytelności.

(umowa ramowa przelewu wierzytelności k. 32- 34)

W dniu 22 listopada 2012 roku (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W. porozumienie.

(porozumienie k. 32)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź w oparciu o dowody z powołanych dokumentów.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W przedmiotowej sprawie (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od A. S. kwoty 1.781,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zobowiązania wynikającego z umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartej z (...) spółka z o.o., a objętej notą księgową o nr (...). Jak wyjaśniła strona powodowa dochodzona pozwem kwota stanowiła karę umowną za niedotrzymanie warunków zawartej na czas określony umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Pozwana wnosząc o oddalenie powództwa podniosła zarzut przedawnienia roszczenia, braku legitymacji procesowej czynnej oraz nieudowodnienia istnienia i wysokości zobowiązania objętego pozwem.

Rozważania w niniejszej sprawie rozpocząć należy od oceny zgłoszonego przez pozwaną zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej. W ocenie Sądu (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. nie wykazał, że przysługuje mu wierzycielność w stosunku do A. S. wynikająca z zawartej przez pozwaną z pierwotnym wierzycielem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Co prawda powód przedłożył umowę ramową przelewu wierzycielności z dnia 28 września 2012 r. i porozumienie z dnia 22 listopada 2012 zawarte z (...) S.A. z siedzibą w W. oraz załącznik do Protokołu przekazania wierzycielności z 26 listopada 2012 r. objętych porozumieniem z dnia 22 listopada 2011 r. Jednak strona powodowa złożyła jedynie kserokopie powyższych umów i załącznika. Zgodnie z art. 129 § 2 i 3 kpc zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter dokumentu urzędowego. Zdaniem Sądu załącznik do Protokołu przekazania wierzycielności z 26 listopada 2012 r. objętych porozumieniem z dnia 22 listopada 2011 r. ma co najwyżej walor dokumentu prywatnego co w związku z treścią art. 245 kpc oznacza, że stanowi dowód tego, iż osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że powód nie wykazał swej legitymacji czynnej do występowania w przedmiotowym procesie.

Za zasadny należało również uznać podniesiony przez pozwaną zarzut nieudowodnienia roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości. Powód dochodzi zapłaty z tytułu kary umownej za niedotrzymanie warunków umowy zawartej na czas określony. A. S. i pierwotnego wierzyciela wiązała umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawarta w dniu 10 listopada 2009 r. na okres 24 miesięcy. Z tytułu zawarcia umowy (...) S.A. w W. przyznał abonentowi ulgę w wysokości 2.885,82 zł. Zgodnie z ustępem 4 powołanej umowy w przypadku wypowiedzenia umowy przed upływem okresu promocyjnego lub niedotrzymania przez abonenta któregokolwiek z zobowiązań lub w razie rozwiązania umowy przez operatora z przyczyn leżących po stronie abonenta, operatorowi przysługiwało względem abonenta roszczenie o zwrot przyznanej ulgi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. W tym miejscu należy przywołać identycznie, jak w przypadku omawiania zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej, argumenty dotyczące mocy dowodowej powołanej noty obciążeniowej wobec braku poświadczenia zgodności z oryginałem. Poza tym strona powodowa nie udowodniła faktu naruszenia przez A. S. warunków umowy, a mianowicie wypowiedzenia umowy przed upływem okresu promocyjnego lub niedotrzymania przez pozwaną któregokolwiek z zobowiązań wynikających z umowy, co uzasadniałoby roszczenie operatora względem

abonenta o zwrot przyznanej ulgi. Ponadto strona powodowa nie wykazała prawidłowości naliczenia kary umownej w kwocie 1.562,21 zł. Co prawda z umowy wynika wysokość ulgi przyznanej A. S., a jak już była o tym mowa powyżej, ust. 4 umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przewiduje możliwość naliczenia kary umownej, jednak jej wysokość zależy od okresu trwania umowy, gdyż kwota ulgi zostaje pomniejszona proporcjonalnie o jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. Skoro umowa nr (...) została zawarta w dniu 10 listopada 2009 r. na okres 24 miesięcy, a nota obciążeniowa została wystawiona w dniu 19 lutego 2012 r., czyli po upływie okresu trwania umowy, to trudno stwierdzić, kiedy doszło do rozwiązania umowy, z jakiej przyczyny, a nawet czy taka okoliczność miała w ogóle miejsce. Zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. W konsekwencji w przedmiotowej sprawie to powód winien udowodnić, że pozwana powinna zapłacić mu należność w wysokości wskazanej w pozwie. Stosownie bowiem do treści art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela zaś stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku (I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76), że rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności jeżeli strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Tymczasem strona powodowa nie przedstawiła żadnych twierdzeń, nie mówiąc już o dowodach, dotyczących daty i przyczyny rozwiązania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Należy zauważyć, że pozwana już w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwestionowała, aby otrzymała wypowiedzenie umowy. Powód nie udowodnił również wysokości dochodzonego roszczenia, która była zależna od długości trwania umowy.

Poza tym w ocenie Sądu roszczenie powoda tytułem opłaty za niedotrzymanie warunków promocji, powinno podlegać oddaleniu, również z tego powodu, że powyższa kwota stanowi karę umowną zastrzeżoną na wypadek braku spełnienia świadczenia pieniężnego. Zgodnie z treścią przepisu art. 353¹ k.c. strony, zawierające umowę, mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, iż ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Cytowany przepis, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym.

Wskazać przy tym należy, że jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, który Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela, przy ocenie charakteru zastrzeżonej kary należy brać pod uwagę charakter prawny zobowiązań, które należą do essentialia negotii, a nie obowiązki pochodne (dodatkowe) nie mające charakteru dominującego, a przez to nie wpływające na charakter zobowiązania strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 roku, w sprawie sygn. akt V CKN 171/00, LEX nr 52662). Tym samym to właśnie obowiązki, które można określić mianem podstawowych, decydują o charakterze zobowiązania strony i przesądzają, czy jest to zobowiązanie pieniężne czy też nie. Obowiązki dodatkowe jako niemające podstawowego znaczenia dla zobowiązania stron, tj. nie wpływające na istnienie samego zobowiązania, nie wpływają również na jego charakter.

W przedmiotowej sprawie na podstawie zawartej z pozwaną umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, pierwotny wierzyciel zobowiązał się do świadczenia na rzecz pozwanej określonych usług, natomiast pozwana jako abonent zobowiązana była do uiszczania opłat. Taka treść umowy stron pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż zobowiązania pozwanej niewątpliwie były od początku zobowiązaniami stricte pieniężnymi,

Zastrzeżenie kar umownych w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2005 roku, sygn. akt V CK 90/05, M. Prawn. 2005/18/874; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1966 roku, sygn. akt III CR 45/66, LEX nr 5962; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 368/05, OSAB 2005/3/3). Podobne stanowisko wielokrotnie zajął Sąd Okręgowy w Łodzi, między innymi w sprawach o sygnaturach III Ca 939/06, III Ca 466/08, III Ca 675/08, III Ca 681/07, III Ca 72/08.

Podnieść nadto należy, że zgodnie z art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Pozwana nie miała rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, w tym postanowień Regulaminu promocji. Postanowienia te zostały jej narzucone przez pierwotnego wierzyciela. Postanowienia o karze umownej kształtują prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, a tym samym nie wiążą pozwanej.

W uzasadnieniu pozwu wniesionego w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód powołał się na wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu, jednak w dalszym toku postępowania nie przedstawił tego dokumentu. Można jedynie zauważyć, że wyciąg z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego nie ma mocy prawnej dokumentu urzędowego, zatem nie stanowi on dowodu tego, co zostało w nim zaświadczone i nie korzysta ze szczególnych uprawnień procesowych co do jego mocy dowodowej w niniejszym procesie przeciwko konsumentowi. W wyroku z dnia 11 lipca 2011 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt P 1/10 (Dz.U. 2011, Nr 152, poz. 900), Trybunał Konstytucyjny orzekł bowiem, że art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. 2004, Nr 146, poz. 1546 ze zm.) w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny ocenił część przepisu ustawy o funduszach inwestycyjnych, która nadaje księgom rachunkowym funduszu sekurytyzacyjnego oraz wyciągom z tych ksiąg moc prawną dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta. Znaczenie art. 194 ustawy o funduszach inwestycyjnych polegało na zmianie reguł dowodowych w postępowaniu cywilnym. Konsument, pozwany przez fundusz sekurytyzacyjny, który kwestionował istnienie albo wysokość zobowiązania musiał wykazać, że nie jest dłużnikiem z tytułu zobowiązań nabytych przez fundusz sekurytyzacyjny i ujętych w jego księgach rachunkowych. Konsekwencją tego przywileju było pogorszenie sytuacji procesowej dłużnika, który musiał bronić się przed powództwem podmiotu wobec którego nie zaciągał zobowiązania. Gdyby wierzytelność nie została zbyta na rzecz funduszu, pierwotny wierzyciel występując z powództwem przeciwko dłużnikowi nie mógłby korzystać ze specjalnych uprawnień procesowych. W omawianym wyroku Trybunał stwierdził brak konstytucyjnie wartościowych argumentów uzasadniających utrzymywanie zakwestionowanego przywileju procesowego, wskazując, że uprzywilejowanie ksiąg rachunkowych funduszy sekurytyzacyjnych i wyciągów z tych ksiąg w postępowaniu cywilnym prowadzi do naruszenia zarówno zasady równości stron w procesie cywilnym, jak i zasady sprawiedliwości społecznej wyrażonej w art. 2 konstytucji, co jest rozwiązaniem sprzecznym z konstytucyjną zasadą polityki państwa wynikającą z art. 76 konstytucji - zasadą ochrony praw konsumentów. Przywilej funduszu sekurytyzacyjnego powodował bowiem umocnienie istniejącej z natury rzeczy przewagi wyspecjalizowanego podmiotu rynku kapitałowego wobec konsumenta. Zatem wyciąg z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego nie jest samodzielnym dowodem nabycia przez stronę powodową wierzytelności wobec pozwanego.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c. Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że żądanie powoda zostało oddalone w całości.

Powód winien zatem zwrócić pozwanej koszty niezbędne poniesione w celu obrony jej słuszných praw (art. 98 § 3 k.p.c.).

Koszty poniesione przez stronę pozwaną wyniosły 617 zł i obejmowały koszty zastępstwa radcy prawnego w stawce minimalnej 600 zł. (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu) i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.